

Vergaderjaar 2017–2018

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 224

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 oktober 2017

In de regeling van werkzaamheden van 12 september 2017 heeft het lid Van der Lee van de fractie van GroenLinks verzocht om een brief met als onderwerp «de uitspraak van de Autoriteit Consument en Markt dat TenneT niet voldoet aan de plicht van stroomzekerheid» (Handelingen II 2016/17, nr. 101, item 25). Uw Kamer heeft gevraagd daarbij in te gaan op de behoefte aan extra investeringen in infrastructuur en de relatie met het wetsvoorstel Voortgang energietransitie (Kamerstuk 34 627). Met deze brief informeer ik u hierover.

Regelgeving

De elektriciteitsvoorziening in Nederland behoort tot de betrouwbaarste ter wereld, met een leveringszekerheid van het netwerk van TenneT van 99,9999%. Er blijft echter altijd een afweging tussen enerzijds het nog verder verhogen van de betrouwbaarheid door meer investeringen en anderzijds de kosten die door de eindgebruikers betaald worden. Dit betreft een afweging tussen twee doelen van het energiebeleid; betrouwbaarheid en betaalbaarheid. Deze afweging ligt verankerd in de wettelijke vereisten aan het netontwerp. De netbeheerder van het hoogspanningsnet, TenneT, dient zijn netwerk aan te leggen, te beheren en te gebruiken voor elektriciteitstransport met inachtneming van deze wettelijke vereisten. De efficiënte kosten die TenneT hiervoor maakt, mag TenneT in rekening brengen bij zijn klanten. Eventuele extra kosten voor ondoelmatige investeringen kan TenneT niet in rekening brengen.

In september 2015 heb ik uw Kamer het rapport «Kwaliteitsnorm enkelvoudige storingsreserve» gezonden (Kamerstuk 34 199, nr. 10). Het rapport gaat in op de balans tussen de doelen betrouwbaarheid en betaalbaarheid in de vigerende vereisten in de Elektriciteitswet 1998. Dit rapport is gezamenlijk opgesteld door het Ministerie van Economische Zaken, TenneT, Netbeheer Nederland en de regionale netbeheerders en van commentaar en advies voorzien door de Autoriteit Consument en Markt (verder: ACM). Het rapport beschrijft hoe de wettelijke vereisten aan

netontwerp en storingsreserve aangepast kunnen worden ten opzichte van de vigerende vereisten zonder in te boeten op de huidige leveringszekerheid van 99,9999%. Het rapport beschreef voorts dat er € 7 mrd. door netbeheerders geïnvesteerd zou moeten worden om te voldoen aan de vigerende vereisten, die nagenoeg geen uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve toestaan. Het rapport adviseerde de vereisten zo te veranderen dat een investering van ongeveer € 193 mln. in plaats van € 7 mrd. nodig was om de betrouwbaarheid te verbeteren.

De conclusies van dit rapport konden op instemming rekenen van de meeste belanghebbenden. De ACM heeft in haar advies op het rapport in overweging gegeven om de vereisten op een andere wijze aan te passen. De wet zou ook uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve moeten toestaan en daarnaast zou een investering van € 100 miljoen volstaan om de betrouwbaarheid aanzienlijk te verbeteren. De wettelijke bepalingen over de vereisten aan netontwerp en storingsreserve, heb ik in het wetvoorstel Voortgang energietransitie (VET, Kamerstuk 34 627, nr. 2) opgenomen. Uw Kamer heeft wetvoorstel VET controversieel verklaard. Ik bereid intussen een bijbehorend conceptbesluit voor, waarin de uitzonderingen in detail worden uitgewerkt.

Op 14 september 2017 is Europese wetgeving van kracht geworden die gericht is op het waarborgen van de operationele veiligheid, de kwaliteit en de stabiliteit van transmissiesystemen: de «Verordening tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen», Verordening (EU) 2017/1485. Deze Europese wetgeving bevat onder meer bepalingen over de storingsreserve en de wijze waarop Europese transmissiesysteembeheerders deze moeten waarborgen. Zowel Europese als nationale wetgeving is dus in ontwikkeling.

De stroomstoring op 27 maart 2015

Op 27 maart 2015 vond een grote stroomstoring plaats. De storing ontstond door een combinatie van technisch en menselijk falen in verdeelstation Diemen van TenneT. Ik heb uw Kamer vier keer per brief over deze stroomstoring geïnformeerd (Kamerstuk 29 023, nrs. 183, 185, 200 en 209). Onder andere Tata Steel te IJmuiden werd getroffen met naar eigen zeggen € 14 mln. schade tot gevolg.

TenneT heeft de storing zelf onderzocht en uitgebreid laten onderzoeken door een technologisch adviesbureau. De ACM heeft in 2016 tevens een onderzoek gedaan. Dit onderzoek richtte zich met name op de technische oorzaken van de storing en op de gebeurtenissen die hebben geleid tot de uitval van verdeelstation Diemen. De ACM concludeerde dat zij op basis van de onderzoeksresultaten geen overtreding van wettelijke voorschriften heeft kunnen vaststellen. De onderzoeken hebben aanbevelingen opgeleverd. TenneT werkt aan de uitvoering van deze aanbevelingen. De ACM kondigde aan het implementatietraject van deze verbeterpunten te monitoren.

Het geschilbesluit van de ACM over de stroomstoring

Tata Steel en TenneT hebben een geschil over de uitvoering door TenneT van zijn wettelijke taken bij de stroomstoring van 27 maart 2015. Als klant van een netbeheerder heeft Tata Steel van zijn mogelijkheid gebruikgemaakt de ACM voor geschilbeslechting in te roepen. De ACM heeft op 11 september 2017 haar besluit gepubliceerd in dit geschil. In dit besluit oordeelt de ACM dat TenneT de wet overtreden heeft. Hierbij heeft de ACM het netontwerp en de storingsreserve op 27 maart 2015 getoetst aan de op dat moment geldende wetgeving.

In de bestuursrechtelijke procedure staat de mogelijkheid van bezwaar en beroep open tegen de beslissing van de ACM. Ik heb geen rol in deze juridische procedure, noch in eventuele vervolgpcedures. Het besluit van de ACM heeft geen invloed op mijn afweging tussen betrouwbaarheid en betaalbaarheid van de elektriciteitsvoorziening zoals deze voorligt in wetsvoorstel VET en uitgewerkt wordt in het conceptbesluit over aanpassing van de vereisten aan het netontwerp.

TenneT zou zich bij het onherroepelijk worden dan wel bekrachtiging van het besluit genoodzaakt kunnen zien te investeren in zijn netwerken om aan de vigerende vereisten te voldoen. De wetgeving over de enkelvoudige storingsreserve is echter in ontwikkeling, zoals hierboven geschetst. De eisen aan de enkelvoudige storingsreserve worden met het wetsvoorstel VET versoepeld. Artikel 35 van de bovengenoemde Europese Verordening (2017/1485), die op 14 september 2017 in werking is getreden, bepaalt onder meer dat een transmissiesysteembeheerder tijdens schakelhandelingen niet aan de enkelvoudige storingsreserve hoeft te voldoen. Dit laatste betekent dat de vereiste aan het netontwerp, waar TenneT volgens het besluit van de ACM tijdens de stroomstoring op 27 maart 2015 niet aan voldeed, niet meer vereist wordt.

Ik blijf mij er voor inzetten om de vereisten aan het netontwerp van het landelijk hoogspanningsnet aan te passen. Hiertoe ligt in uw Kamer wetsvoorstel VET voor. Als deze wetgeving tot stand komt, hoeft de rekening van de eindgebruiker niet onnodig te stijgen. Ik blijf in nauw contact met zowel de ACM als TenneT over de gevolgen van dit geschilbesluit en de ontwikkeling van nieuwe nationale en Europese wetgeving.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp